

Exp. 3

40002 mixe 16

C.N.S.A.S.

3

9/
De la Tor. Guinā

C.N.S.A.S.

DOCUMENTAR

=====

în legătură cu acuzația adusă lui LUCRETIU PATRASCANU
că a fost agent al siguranței și a colaborat cu auto-
ritățile antonesciene

La baza acestei acuzații stau declarațiile lui ZILBER HERBERT, fost funcționar la Institutul Central de Statistică, LEOVEANU EMANOIL, fost director al Siguranței antonesciene, BORCESCU TRAIAN, fost șef al Serviciului de contrainformații al armatei, COROPITA MARIN, fost polițist, SANDRU OVIDIU, fost activist de partid, POPESCU PUTURI, precum și declarațiile altora, reținându-se că LUCRETIU PATRASCANU:

- a/. În 1936 a devenit agent al siguranței fiind recrutat de VINTILA IONESCU așa după cum rezultă din declarațiile lui ZILBER HERBERT;
- b/. Deși a fost arestat de mai multe ori, după scurtă vreme, de fiecare dată, i s-a dat drumul;
- c/. În perioada premergătoare războiului și a războiului antisovietic, deși ceilalți conducători comuniști erau în închisori sau în lagăre, PATRASCANU a avut doar domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului și i s-a dat repetate aprobări de a veni în București;
- d/. La începutul anului 1943 - în condiții suspecte - a fost internat în lagărul de la Tg.Jiu și apoi a fost scos din lagăr în august același an;
- e/. În anii războiului antisovietic a fost primit de mai multe ori în audiență la PIKI VASILIU - Subsecretar de Stat la Ministerul de Interne;
- f/. A acceptat propunerea făcută de PIKI VASILIU în vara anului 1944 de a se întâlni cu ANTONESCU;
- g/. SANDRU OVIDIU susține că - dintr-o serie de fapte și manifestări ale lui PATRASCANU - a tras concluzia că era agent al siguranței;
- h/. A ținut legături cu SANDU NOTANSHON și după ce a aflat că acesta este prieten cu un agent al siguranței;
- i/. În 1929 tov.PUTURI ieșind de la PATRASCANU de acasă a fost arestat în condiții suspecte.

Din studiul întregului material documentar nu a rezultat nici o dovadă din care să reasă că LUCRETIU PATRASCANU a fost agent al siguranței. Intreaga acuzație se bazează doar pe presupuneri.

a/. In legătură cu declarația făcută de ZILBER HERBERT că în 1936 PATRASCANU a fost recrutat ca agent al siguranței
In fața instanței ZILBER a arătat:

"In anul 1936 s-a întâmplat un lucru important. PATRASCANU a venit la mine la birou în Str. Nicolae Filipescu 19 mi se pare. Era în epoca proceselor. troțchiștilor de la Moscova. Mi-a spus că s-a întâmplat un lucru excepțional de grav. In procesele de la Moscova erau implicați doi indivizi cu care el lucrase în 1932 la Moscova, când a fost trimis de partid acolo în Uniune. Cu aceștia colaborase și dusesse activitate troțhistă, antipartinică în Uniunea Sovietică și acum aceștia erau pe banca acuzaților sau arestați. PATRASCANU spunea că îi e teamă că aceștia îl vor denunța. PARTIDUL COMUNIST BOLSEVIC va anunța PARTIDUL COMUNIST ROMAN și în felul acesta el va fi distrus și cariera lui politică va fi lichidată.

A venit la mine ca să-mi ceară un sfat. I-am spus că nu-i pot da nici un sfat, că nu cunosc relațiile interne și i-am spus că cel mai bun lucru este să tacă. I-am spus să nu se agite, deoarece s-ar putea ca la Moscova cei doi să nu vorbească despre el și astfel s-ar putea să se demaște el aici. După aceea l-am chemat pe VINTILA IONESCU și i-am atras atenția asupra lui PATRASCANU. I-am spus că PATRASCANU este un ambițios, este carierist, este intrat în P.C.R., pentru că într-un partid burghez unde poate vorbi are de aface cu oameni care îl pot înfrînge și n-ar face carieră. Părerea mea este că dacă-l șantajezi, PATRASCANU acceptă să devină agent informator al siguranței. Aceasta era o ocazie de a prinde în laț o pasăre rară. Aceasta era pe la sfîrșitul anului 1936. VINTILA IONESCU mi-a spus că l-a chemat pe PATRASCANU, că încercarea lui la început n-a reușit, apoi a insistat, l-a presat,

l-a amenințat că-l demască deoarece are și alte elemente împotriva lui și în cele din urmă a acceptat să devină agent informator al siguranței și a dat informații. El a dat și organizația din Moldova... (Vol. 17 pag. 14; Vol. 41 pag. 362-363).

Cele declarate de ZILBER nu sînt verosimile deoarece:

- Timp de aproape cinci ani de anchetă el nu a declarat nimic despre aceasta cu toate că anchetatorii l-au întrebat insistent, iar pînă la acea dată ZILBER a făcut un număr mare de declarații și a scos în evidență fapte grave împotriva lui PATRASCANU. Toate declarațiile date în cei aproape cinci ani de anchetă de către ZILBER dovedesc că el nu a avut nici cea mai mică intenție de a-l apăra pe PATRASCANU.

La interogatoriul din 2 octombrie 1952, fiind întrebat de anchetator: "Ce discuții ai avut dumneata cu PATRASCANU, despre legăturile și poziția lui troțkistă din Uniunea Sovietică și alte lucruri?" ZILBER a răspuns: "Nu am avut nici o discuție cu LUCRETIU PATRASCANU cu privire la poziția lui troțkistă din U.R.S.S. sau alte locuri și nici persoanele cu care ar fi avut legături în calitate de troțkist" (Vol.39 pag. 169).

- Subliniem faptul că singurele declarații în care se arată că PATRASCANU ar fi fost troțkist și ar fi avut legături cu troțkistii sînt cele date de ZILBER iar acestea au fost date în urma sugestiilor făcute prin întrebări puse de anchetatori.

- Că declarația este o urmare a sugestiilor și instruirii făcute de anchetă rezultă din aceea că în fața instanței ZILBER a făcut totul ca să-și îndeplinească angajamentul luat relatînd acest fapt cu toate că nu i se crease prilejul. Astfel cînd președintele i-a pus întrebarea: "Ce instrucțiuni ți-a dat VINTILA IONESCU după începerea războiului în 1939?" ZILBER a răspuns: "Dacă îmi permiteți, înainte de a răspunde la întrebarea aceasta țin să menționez în fața d-lor voastre următoarele: În anul 1937 s-a întîmplat un fapt pe care vreau să vi-l arăt și d-voastră. Eram prieten vechi cu PATRASCANU din 1919..." (și face declarația citată mai sus în legătură cu modul cum a fost "recrutat" PATRASCANU ca agent al siguranței).

- În memoriul adresat din închisoare Comisiei Controlului de Partid în iunie 1963 ZILBER scrie: "...sînt gata oricînd să dovedesc în fața oricărui for de partid, că atît declarațiile mele din perioada 1952-1954 cît și cele ale martorilor acuzatori sînt în întregime false" (Vol.181 pag. 28).
- COROPITA MARIN, fost polițist, fiind audiat în instanță a declarat: "L-am cunoscut pe PATRASCANU în anul 1936, cînd mi-a fost dat să-l urmăresc. L-am arestat de mai multe ori dar tot de atîtea ori a fost pus în libertate. În 1938 am primit ordin să-l arestăm și noaptea a ieșit din casa respectivă o femeie, care a plecat în strada Mîntuleasa.
Acolo s-a înființat apoi un post, dar după puțin timp, din ordinul lui VINTILA IONESCU, am fost arestați agenții care supravegheau" (Vol. 21 pag. 180).
Tot COROPITA a declarat la 4 februarie 1953 că în perioada 1936-1938 cînd l-a filat pe PATRASCANU l-a arestat în total de trei ori dar de fiecare dată a fost pus în libertate de comisarul ANANIU și respectiv de PARIZIANU. Cu prilejul ultimei arestări a lui PATRASCANU în 1938, ANANIU i-a spus lui COROPITA că VINTILA IONESCU i-a reproșat lui PARIZIANU pentru amestecul agenților în problema PATRASCANU deoarece îi "strică lui socotelile" (Vol. 5 pag. 285, 288-290).
Aceste afirmații ale lui COROPITA nu au fost verificate prin declarații de la ANANIU și PARIZIANU iar documentele originale existente în dosare infirmă cele susținute de COROPITA.
În dosarul de siguranță a lui PATRASCANU se găsesc două memorii de protest ale lui PATRASCANU împotriva arestărilor sale samavolnice, insultării și lovirii la 20 decembrie 1937 și respectiv 10 decembrie 1938 de către agentul COROPITA. Se găsesc de asemenea referatele întocmite de comisarul ANANIU cu privire la aceste cereri.
În referate se menționează că în urma cercetărilor a reușit că PATRASCANU n-a fost bruscăt și lovit și se precizează că, cu prilejul celor două arestări PATRASCANU a fost pus în libertate deoarece agentul neavînd martori nu erau motive de reținere a lui (Dosar 31 vol. 3 pag. 84, 100-102, Fond 95 Arhiva C.C. al P.C.R.).

În dosarul de siguranță a lui PATRASCANU se găsesc diferite rapoarte, referate, informări din care reiese că și în perioada 1936-1940, PATRASCANU a fost foarte strict urmărit și supravegheat de organele siguranței statului, fiind considerat un activist de frunte al mișcării comuniste "clandestine".

La locuința lui a existat aproape permanent post fix de supraveghere (Vol. 5 pag. 285-291, Dosar 31 Vol.2 pag. 88-184 și Vol.3 pag. 60-100 Fond 95, Arhiva C.C. al P.C.R.)

- RADU LECA a declarat că în 1941 când urma să fie numit director general al siguranței, a făcut apel la VINTILA IONESCU pentru a-l ajuta împărtășindu-i din experiența lui. Pe VINTILA IONESCU îl cunoștea din 1935 și îi era bun prieten. VINTILA IONESCU i-a relatat că în afară de agenții folosiți de el și pe care i-a predat la plecarea sa de la siguranță, mai are și alți informatori care sînt cei mai buni, printre care și trei comuniști. Pe aceștia nu a vrut să-i predea, dar lui, ca prieten, îi va preda, spunîndu-i că acești informatori sînt: MARGULIUS, SCHRAER și ZILBER.

Fiind întrebat în instanță dacă nu i s-a pomenit cumva și numele lui PATRASCANU de către VINTILA IONESCU, LECA a răspuns: "Despre PATRASCANU mi s-a pomenit sub altă formă și cu altă ocazie. Mi s-a făcut aluzie la numele lui PATRASCANU cu ocazia cînd s-a făcut schimbul dintre ANA PAUKER și CODREANU din Basarabia și mi-a vorbit de el ca despre un comunist, în general. Să vă spun cuvintele textual pe care mi le-a spus despre PATRASCANU: "că este un comunist de salon, este un flecar și că pentru el nu contează" (Vol. 17 pag. 64-65).

- b/. În legătură cu faptul că desi a fost arestat de mai multe ori, după scurtă vreme, de fiecare dată i s-a dat drumul.

Din materialele studiate reiese că nu este nimic suspect, referitor la PATRASCANU, în legătură cu împrejurările în care acesta a fost arestat și apoi eliberat. Nimeni altcineva nu a fost arestat ca urmare a arestării sau eliberării lui PATRASCANU.

În perioada anilor 1924-1941 PATRASCANU a fost arestat și eliberat de șase ori.

1/ - Prima dată a fost arestat în februarie - martie 1924, fiind reținut timp de 22 de zile. În tot acest timp PATRASCANU a făcut greva foamei, nu a fost anchetat și nici nu i s-a spus de ce a fost arestat (Vol. 2 pag. 112, vol. 14 pag. 106).

2/ - A doua oară a fost arestat în 1928-1929 împreună cu francezul LEON MAUVAIS reprezentant al Kimu-lui. Au fost duși la VINTILA IONESCU de unde PATRASCANU a reușit să scape după o jumătate de oră.

În legătură cu aceasta PATRASCANU declară:

"Am fost arestați împreună la șosea și duși la siguranță. Pe drum ne-am înțeles în franceză - agenții necunoscând această limbă - ca și el și eu să declarăm că m-a întrebat pe unde poate ajunge în Calea Victoriei și eu i-am propus să-l conduc - mergând în aceeași direcție. Tocmai însă când mi-a pus întrebarea aceasta agenții ne-au arestat. Știam că el este perfect în regulă, venind cu pașaport legal. Duși la siguranță, am fost înfățișați lui VINTILA IONESCU - căruia, amândoi, i-am debitat cele hotărâte. VINTILA IONESCU a spus să fiu dus la Parchet - fără altă explicație. Dar, când am ieșit din cabinet eu m-am îndreptat spre ușe, și am ieșit din siguranță - fără împiedicare. Imediat am anunțat de cele întâmplate conducerea Partidului, care mi-a dat indicație să fac tot posibilul să apară o scrisoare a mea în presă - cu versiunea stabilită împreună cu tovarășul MAUVAIS. Am făcut imediat scrisoarea care a apărut în "Dimineața". MAUVAIS după o zi sau două a fost expulzat" (Vol. 14 pag. 106-107).

"Această arestare a mea împreună cu francezul, mai târziu s-a descoperit că s-a datorat femeii care ne-a pus la dispoziție casa ei, cu prilejul ședinței ținute la Belu-cimitir - și [REDACTED] VRANGHELISTUL, un agent al siguranței" (Vol. 2 pag. 113).

- Cele relatate de PATRASCANU sînt adevărate, reese și din declarația numitei BURCESCU MARIA, care recunoaște că ea a divulgat siguranței întâlnirea dintre cei doi (Vol. 3 pag. 330-331).

3) - A treia oară a fost arestat în iulie 1932:

"Am fost ținut arestat trei luni de zile. Am fost arestat noaptea pe stradă și dus la siguranță - unde am fost ținut nouă zile. Am declarat imediat greva foamei - pe care am ținut-o tot timpul. Apoi am fost dus la Tribunalul Ilfov unde mi s-a luat un interogator și în aceeași zi depus la Văcărești unde am rămas tot timpul deținerii mele... Siguranța mă acuza că am fost la Moscova în ianuarie-februarie 1932 că aș fi autorul manuscrisului manifestului de 1 Mai și că aș fi avut legătură cu un neamț care venise la București pe linia noastră tehnică. Am negat toate aceste acuzaări ca nefondate.

Când am fost la siguranță, a doua noapte am fost chemat în biroul lui VINTILA IONESCU, unde se afla EUGEN CRISTESCU. VINTILA IONESCU mi-a enumerat cele trei capete de acuzație. Eu am refuzat să le recunosc și am refuzat și orice declarație. Toată conversația a durat două minute. EUGEN CRISTESCU nespunând nimic. Când am fost la ușă VINTILA IONESCU m-a strigat furios: dacă mai încerci să fugi, jandarmul și agentul care te păzesc au ordin să tragă fără somație. În adevăr, în celula mea, tot timpul de nouă zile a fost postat un agent și un jandarm. În tot timpul detențiunii la siguranță n-am mai luat contact cu nimeni. În afară de cele afirmate - ca acuzaări, de VINTILA IONESCU - nu mi s-a cerut nici un angajament și nu mi-am luat nici un angajament - nici verbal, nici scris, nici față de VINTILA IONESCU, nici față de altcineva. Am fost pus în libertate provizorie, împreună cu alți 14 tovarăși - prin Cabinetul de Instrucție" (Vol. 14 pag. 107-108, vol.2 pag. 113).

4) - A patra oară a fost arestat în februarie 1933, după evenimentele de la Grivița.

"Am fost deținut aproape două luni. Am fost arestat la ieșirea din Tribunal și dus la Prefectura Poliției, unde am fost ținut la beci 8 zile. Din aceste 8 zile, 24 ore într-o carceră. De acolo am fost dus la Tribunalul Militar și de aici depus la Jilava. La Tribunalul Militar am stat vreo câteva ceasuri și

apoi tot timpul la Jilava unde am fost ținut izolat. La Prefectura Poliției nu am luat contact cu nici un organ al Siguranței sau cu altcineva dintre autorități. Am fost interogat odată sau de două ori de un comisar regal. Am negat orice participare la greva de la Grivița. În tot acest timp nu am făcut nici o promisiune și nici nu am luat vreun angajament scris sau verbal privind activitatea mea politică. Nici nu mi s-a cerut" (Vol. 14 pag. 108).

"...am fost pus în libertate cu un grup de cca. 200 ceferiști" (Vol. 2 pag. 113).

- Singurul care a declarat că i s-a părut suspect modul cum a fost arestat, deținut și eliberat PATRASCANU, după evenimentele de la Grivița, este ȘANDRU OVIDIU. Acesta declară:

"...îmi amintesc că după reprimarea grevelor din 16 februarie 1933 am fost întemnițați peste 1.500 de muncitori la închisoarea Jilava. Pe toți muncitorii ne-au închis în celulele din forturi unde era închisoarea propriu-zisă. După cca. 10 zile a fost adus și PATRASCANU la Jilava însă el nu a fost întemnițat cu muncitorii în fort ci a fost ținut într-o cameră spațioasă alături de clădirea comandamentului închisorii. De aici, după scurt timp a fost pus în libertate, el nici nu a fost implicat în procesul de la Grivița C.F.R." (Vol. 3 pag. 289).

Nu există nici un document din care să rezulte că bănuiala lui ȘANDRU OVIDIU ar fi întemeiată. Sînt însă materiale documentare, care arată că între PATRASCANU și ȘANDRU OVIDIU au existat vechi neînțelegeri, acuzîndu-se reciproc de oportunism. Ancheta n-a putut dovedi că suspiciunile lui ȘANDRU OVIDIU ar avea vreun temei. Din dosarul de siguranță a lui PATRASCANU reese că acesta ar fi avut legături cu unii din conducătorii muncitorilor de la C.F.R. iar siguranța îl bănuia că ar fi fost printre inspiratorii grevei din februarie 1933.

Intr-o notă, din 23 martie 1933, aflată în acest dosar, se arată că "în urma anchetei făcute a

fost pus sub inculpare și LUCRETIU PATRASCANU, care în timpul deținerii sale la închisoarea Jilava a inspirat apariția unei publicațiuni intitulată "Jilava Roșie" cu scopul de a răzvrăti pe deținuții comuniști" (Fond nr.95 dosar nr.31 Vol.2 pag.29 - Arhiva C.C. al P.C.R.)

Nu corespunde adevărului afirmația lui SANDRU OVIDIU că PATRASCANU nu ar fi fost implicat în procesul de la Grivița. El a fost implicat în proces fiind încadrat în lotul doi dar nu a fost judecat deoarece a fost plecat din țară. PATRASCANU declară:

"În vara anului 1933, am fost trimis din țară la Praga pentru a lua parte la plenara C.C. a cărui B.P. se afla la Praga... După terminarea plenarei urma să mă întorc în țară. În drum spre gara din Praga, mi-a ieșit înainte tehnicu, cu gazetele din România, în care era anunțat procesul ceferiștilor, în care figuras și eu. La aflarea acestei vești, m-am dus la B.P., care a hotărât să nu mă mai întorc în țară ci să plec ca reprezentant al P.C.R. la Comintern. Astfel, în septembrie 1933 am plecat din Praga, prin Germania, la Moscova" (Vol. 2 pag. 169).

"Cînd a început judecarea procesului ceferiștilor, eu eram unul din acuzați și am fost disjuns, pe motive procedurale, deoarece eu nu eram în București, la acea dată fiind la Praga" (Vol. 2 pag. 170).

"Încercarea de a judeca procesul celor disjunși, din care făceam și eu parte, a fost în vara anului 1936. Prin șperțuri date grefierilor atît la București, cît și la Brașov - am reușit să amîn de două sau de trei ori procesul. Dosarele au plecat apoi - în legătură cu procesul - conexe - la Brașov și Galați, unde au rămas pînă în 1939, cînd s-au terminat acele procese" (Vol.2 pag.170-171).

- Avocatul PETRE PANDREA - cumnatul lui PATRASCANU - declară că el personal a făcut multe și diferite intervenții pentru a amâna procesul lotului doi din care făcea parte și PATRASCANU - lot la care el era apărător - iar în final a acționat pentru a obține achitarea, ceea ce s-a realizat în toamna anului 1938 (Vol. 128 pag. 36-37).

- A cincea oară a fost arestat în iulie 1940 de la o unitate din Tg. Secușesc unde era concentrat și după cca. trei luni de zile a fost pus în libertate. Din materialul studiat reiese că ar părea oarecum suspect modul cum PATRASCANU a fost eliberat de această dată, în sensul că i s-a dat drumul la puțină vreme după venirea legionarilor la putere, iar rezoluția pusă de GHICA șeful siguranței generale, pe raportul ce i s-a prezentat în legătură cu PATRASCANU, se arată:

"Propun eliberarea lui din lagăr în urma angajamentelor luate față de mine și dat fiind că este un luptător convins de o idee nu este un instrument în mîna nimănui. Imi iau răspunderea eliberării lui. Curentul comunist va fi învins de curentul legionar prin realizările rapide a dezideratelor celor ce au fost oropsiți și nu prin metodele polițiste, neeficace a vechiului regim" (Vol. 132 pag. 90).

Adevăratul motiv al eliberării lui PATRASCANU nu a fost angajamentul luat de el ci faptul că GHICA vrea să-l elibereze din lagăr pe prințul SCARLAT CALIMACHI, fostul său coleg și prieten, a folosit prilejul că mama lui PATRASCANU i s-a adresat cu o cerere de eliberare a fiului ei, eliberîndu-i pe amîndoi sub pretextul că îi eliberează pe intelectuali pentru a nu-i transforma în dușmani ai legionarilor.

- În legătură cu această arestare și apoi punerea sa în libertate, PATRASCANU arată:

"Am fost dus direct în lagărul din Miercurea Ciucului și am rămas aici pînă la 1 septembrie 1940, cînd - bolnav - am fost internat în închisoarea spitalului militar din Brașov unde am stat din septembrie 1940 pînă la începutul

lui octombrie în același an. N-am fost nici odată interogat - în tot acest timp, de nici o autoritate. Nu s-a luat contact cu mine de nici un reprezentat al autorităților afară de jandarii care m-au escortat și m-au păzit. Nu mi s-a cerut nici un fel de angajament privind activitatea mea politică și nici nu am dat un asemenea angajament - nici verbal, nici scris. Am fost dus de la spitalul din Brașov la siguranța din București - fiind anunțat de maiorul de jandarmi din Brașov că voi fi pus în libertate dar prin siguranța din București. La siguranța din București am stat o noapte și o zi. Aici am fost chemat de GHICA, care a voitt să mă convingă că și garda de fier are un larg program social... Nu am intrat în discuție cu GHICA ci doar l-am ascultat" (Vol. 14 pag. 108-109).

- Intr-o altă declarație PATRASCANU arăta:

"În momentul mutării lagărului la Caracal, din cauza unei crize puternice de ficat am cerut să fiu internat la spital sau să fiu pus în libertate. Medicul lagărului a făcut referat pentru internarea în spital și s-a hotărât internarea mea la închisoarea spitalului militar din Brașov. La această închisoare a spitalului am stat 6 săptămâni, în completă izolare. După aceste 6 săptămâni am fost depus într-o cameră de portar unde l-am găsit și pe SCARLAT CALIMACHI, pe care de asemenea îl adusese la lagărul din Caracal. Eu am fost introdus în cabinetul lui GHICA directorul general al siguranței.

Acesta a început prin a-mi spune că se vor face eliberări din lagăr și apoi a început să-mi vorbească de "planurile sociale" ale legiunii ...El a cerut ca legiunea să fie lăsată să lucreze pentru a dovedi "preocupările sociale". A accentuat la început că vor fi eliberări din lagăr de intelectuali. După mine a intrat la GHICA, SCARLAT CALIMACHI. Iar după ieșirea lui

de la GHICA, mi-a spus că i-a vorbit cam în același sens și el crede că va fi eliberat. A doua zi după această discuție cu GHICA am fost puși în libertate amândoi." (Vol. 2 pag. 108-109).

- Asupra modului cum l-a eliberat pe PATRASCANU, GHICA a declarat:

"Pe la finele anului 1940, pe când eram director general al siguranței statului, în timpul guvernării legionaro-antonesciene, s-a prezentat la mine, în audiență mama d-lui LUCRETIU PATRASCANU, solicitându-mi punerea în libertate a fiului ei, care era internat în lagărul de la Caracal, astfel cum arătat mai sus. Am cerut D-nei PATRASCANU să-mi lase o petiție în acest sens, arătând maladia de care mi-a spus că suferă fiul ei. Cu această cerere m-am prezentat la dl. general PETROVICESCU, pe atunci Ministru de Interne, făcându-i cunoscut că eu avizez favorabil. Față de aceasta d-lui mi-a cerut avizul în scris ceea ce am făcut. Am dispus aducerea din lagăr a d-lui PATRASCANU. Când a sosit la mine în birou i-am comunicat demersul făcut de mama d-lui, că aprobasem cererea, și că este liber. Apoi i-am arătat situația politică de atunci cerându-i ca, d-lui care de atîta timp lupta pentru dezideratele unei categorii sociale, să vie în rîndurile noastre pentru realizarea revendicărilor ei drepte. I-am spus că este liber. Dl. LUCRETIU PATRASCANU tot timpul a păstrat cea mai perfectă tăcere, a ascultat foarte atent și la plecare mi-a mulțumit pentru eliberarea sa. Am ordonat supravegherea domniei sale" (Vol. 5 pag. 241-242).

"Scopul cu care am încercat o acțiune de convertire a lui LUCRETIU PATRASCANU a fost acela de a transforma pe un adversar într-un indiferent, apoi pe un indiferent într-un prieten, și dacă s-ar fi putut, pe un prieten într-un membru al mișcării legionare" (Vol. 5 pag. 243).

"Am aflat de deținerea lui LUCRETIU PATRASCANU SCARLAT CALIMACHI, profesorul CONSTANTINESCU IASI, în ziua cînd familiile lor mi-au solicitat eliberarea lor din lagăr... Cunoșteam personal pe CALIMACHI, știam care-i fusese activitatea. Asemenea că el nu poate constitui un pericol pentru siguranța statului. În consecință am dispus eliberarea lui din lagăr" (Vol.5 pag. 240).

- Referindu-se la condițiile în care a fost arestat PATRASCANU, GHICA declară:

"Guvernul GIGURTU hotărăște ca toți acei care în vreun mod oarecare ar fi putut constitui un pericol pentru politica statului, să fie arestați. S-au dat ordine în consecință, pe care poliția le-a executat, făcînd arestări masive. Această măsură politică, a fost o consecință a semnării înțelegerii dintre Germania și România în vara anului 1940...

LUCRETIU PATRASCANU fusese arestat sub Guvernul GIGURTU" (Vol. 5 pag. 241).

- În legătură cu împrejurările în care a fost eliberat PATRASCANU în 1940, avocatul PETRE PANDREA declară:

"În toamna anului 1940 se afla arestat în beciurile siguranței L.PATRASCANU și SCARLAT CALIMACHI, ambii comuniști. Familiile respective au sărit să-i scape. A intervenit principesa CALIMACHE (DIDA SOLOMON) împreună cu o altă serie de principese din familiile GHICA, STURZA și CALIMACHE. GHICA, fost dir. gral.al siguranței mi-a povestit totul cum a fost eliberat CALIMACHI și LUCRETIU PATRASCANU, la Aiud în toamna anului 1948. Asaltat de aceste principese din familie și de doamna PATRASCANU, a promis că-i va elibera, după ce va pune chestiunea Cons.de Miniștrii. A legat eliberarea lui PATRASCANU de eliberarea lui CALIMACHI, vărul său, ca să pară obiectiv" (Vol. 128 pag. 38).

6/ - A șasea oară a fost arestat în februarie 1941.

Arestarea s-a produs ca urmare a faptului că PATRASCANU fusese eliberat din lagăr în 1940, de către legionari, prin GHICA, iar acest lucru era suspect. Inițial s-a stabilit să fie internat în lagăr dar, ca urmare a intervenției rudelor lui PATRASCANU, s-a hotărât trimiterea lui cu domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului. LEOVEANU EMANOIL, directorul general al siguranței - care și-a asumat răspunderea față de ANTONESCU propunând ca PATRASCANU să nu fie trimis în lagăr, - când l-a chemat pe acesta să-i aducă la cunoștință schimbarea făcută, i-a cerut să dea o declarație că se va abține de la orice activitate politică, lucru pe care PATRASCANU l-a făcut. Despre această arestare LEOVEANU declară:

"La începutul lunii februarie 1941, în urma unui referat ce mi-a fost prezentat de inspectorul STRATILESCU, șeful corpului detectivilor, urma să fie reținuți și internați în lagăr PATRASCANU, SCARLAT CALIMACHI și încă unul al cărui nume nu mi-l amintesc.

Acest referat a fost prezentat de mine personal ex.mareșalului ANTONESCU, care a aprobat reținerea și internarea cu mențiunea

"ca fiind comuniști periculoși", - iar eu am dat dispozițiuni de executare. După cca.

3-4 zile, am primit în audiență pe lt.col. de rezervă STOICA STEFAN (vărul lui PATRASCANU) însoțit de mama lui PATRASCANU. Eu personal neputând rezolva aceasta, i-am îndrumat să meargă la JAC POPESCU care era subsecretar de stat la Interne și la DUMITRU POPESCU care era Ministru de Interne însă ei au refuzat, spunând că au fost însă ei nu au rezolvat nimic. În urma acestor discuții D-na PATRASCANU a făcut cerere de audiență la ex.ANTONESCU care a fost dictată de mine, mi-a lăsat-o mie și a plecat. La scurt interval de timp, eu personal am prezentat acea cerere lui ex.ANTONESCU care a aprobat scoaterea din lagăr a lui PATRASCANU și să i se fixeze

domiciliul forțat la Poiana Tapului unde familia avea o vilă. Menționez că această aprobare, ANTONESCU a dat-o pe răspunderea mea personală. După ce am obținut aprobarea am chemat personal pe PATRASCANU la mine la cabinet și i-am adus la cunoștință că am obținut aprobarea din partea lui ANTONESCU, ca el să nu mai fie internat în lagăr și să fie mutat cu domiciliu forțat la Poiana Tapului. De menționat este faptul că PATRASCANU nu era internat în lagăr și era reținut la domiciliu, fiind în paza unui agent din corpul detectivilor, fiind suferind.

de raport
In urma faptului că îl luasem pe răspunderea mea personală, l-am obligat să-și ia un angajament în scris, în care să arate că nu va mai desfășura nici o activitate politică interzisă" (Vol. 5 pag. 234-235).

- Col. STOICA STEFAN - vărul lui PATRASCANU declară "In anul 1941, după rebeliune, a venit la mine d-na LUCRETIA PATRASCANU să mă roage să intervin la directorul general al siguranței statului - generalul LEOVEANU, în favoarea fiului său LUCRETIU PATRASCANU, care solicita să i se fixeze domiciliu forțat la Poiana Tapului, unde ei aveau o vilă" (Vol. 8 pag. 29).

- Explicînd sensul declarației dată de LEOVEANU, în februarie 1941, PATRASCANU scrie:

"Intrucît C.C. al P.C.R. dăduse directive pe cînd eram în lagărul din Miercurea Ciucului, că dacă ni se cere o declarație că ne abținem de a desfășura o activitate politică - ca condiție a ieșirii din lagăr - (Directivă pe care eu am cunoscut-o la Miercurea Ciucului de la STELIAN NITULESCU) am socotit că pot utiliza această formulă, ca să cer netrimiterea mea în lagăr sau preschimbarea lagărului, în domiciliu obligatoriu. In acest sens am făcut un memoriu pe care l-am înmînat generalului LEOVEANU... LEOVEANU mi-a cerut acest memoriu în ce privește cererea pe care am făcut-o ver-

bal, că neavînd absolut nimic comun și nici un amestec în rebeliunea legionară - de a nu fi trimis în lagăr" (Vol. 14 pag. 109).

c/. În legătură cu faptul că în perioada premergătoare războiului și a războiului antisovietic, deși ceilalți conducători comunisti arestați, erau în închisori sau lagăre, PATRASCANU a primit doar domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului și i s-au dat repetate aprobări de a veni în București.

- Din materialul studiat rezultă că stabilirea domiciliului obligatoriu și apoi aprobările primite pentru a veni periodic în București, au fost urmarea faptului că familia de intelectuali a lui PATRASCANU era cunoscută și apreciată de anumite persoane cu funcții importante în aparatul de stat la care au intervenit, PATRASCANU personal, mama sa, cît și alte rude apropiate. Printre rudele sale apropiate care au intervenit au fost: colonelul STOICA STEFAN, care atunci era secretar general la Ministerul Inzestrării Armatei și colonelul ULEA OCTAV care făcea parte din mareșalatul curții regale. Amîndoi erau veri ai lui. PATRASCANU era considerat de siguranța statului ca un comunist convins, teoretician, dar care nu era în stare să desfășoare acțiuni subversive.

Acestea au fost condițiile care au favorizat situația de care s-a bucurat LUCRETIU PATRASCANU spre deosebire de alți comunisti care au fost arestați.

- Nu rezultă nimic suspect în ce privește trimiterea lui cu domiciliu obligatoriu și posibilitatea de a veni uneori în București, începînd din toamna anului 1943.
- În toată perioada cît a avut domiciliul obligatoriu a fost supravegheat strict de șeful postului de jandarmi personal de informatorii acestuia cît și de agenții de la Chestura Poliției județului Prahova, iar cînd venea în București era supravegheat de cel puțin doi agenți.
- Faptul că LUCRETIU PATRASCANU a fost ținut într-o asemenea izolare și strictă supraveghere este încă un indiciu că el nu a fost informator al siguranței (Vol. 4 pag. 1-3, 6-10, 38, 82-85; Vol. 5 pag. 314-318, 268, 270-272, 274-275, 277-279).

De menționat că deși a făcut numeroase cereri, pînă la sfîrșitul anului 1943, PATRASCANU nu a primit nici o apro-

bare pentru a veni în București de la Poiana Tapului. I-au
fost date doar unele aprobări să meargă la Brașov pentru
tratament medical (Vol. 4 pag. 83-84). Pe un raport în le-
gătură cu o cerere din 1942 a lui PATRASCANU în care soli-
cită să i se suspende domiciliul obligatoriu deoarece nu
mai are posibilitatea să profeseze avocatura și pentru a
putea da la tipar unele lucrări ale tatălui său, a fost
pusă următoarea rezoluție: "Se menține hotărîrea de a sta
la Poiana Tapului. Dacă dorește a veni la București pentru
interesele pe care ni le-a semnalat, de a da la tipar niște
cărți ale prof. PATRASCANU, tatăl său, i se aprobă. I se va
pune în vedere a vă arăta cîte zile e necesar și la ce dată
va veni în București. La acea dată îi veți da aprobarea și
urmări cît va sta în București" (Vol. 132 pag. 111-113).
Din materialul documentar nu reiese că PATRASCANU s-ar fi
folosit în 1942, de această aprobare și nici că lui i s-ar
fi adus la cunoștință hotărîrea luată. Hotărîrea M.A.I.
s-a comunicat legiunii de jandarmi Prahova care, probabil,
nu a mai adus aceasta la cunoștința lui PATRASCANU deoarece
nefiind aprobat motivul principal al cererii, în fond, ce-
rerea n-a fost aprobată. Pătrașcanu declară:

"Intrucît știu precis că în 1942 nu am părăsit, ple-
cînd la București, domiciliul obligator, nici măcar
pentru un ceas, cred că cererea a fost respinsă"

- La afirmația anchetatorului: "Minți. În legătură cu
cererea d-ta, a fost luată o hotărîre de aprobare".

PATRASCANU declară în continuare:

"Eu nu cunosc și n-am cunoscut o asemenea hotărîre și
mie nu mi s-a adus la cunoștință hotărîrea Ministe-
rului de Interne" (Vol. 14 pag. 325).

Sînt însă unele declarații a celor doi agenți de siguranță,
GUSA și RISTOIU - care aveau sarcina să-l urmărească - în
care se afirmă că în toamna anului 1942 aceștia l-ar fi fi-
lat pe PATRASCANU în București. Faptele arată însă că cei
doi agenți fac confuzie de date deoarece:

- Ei afirmă că de fiecare dată cînd a venit cu aprobare
pentru cîteva zile în București i s-a dat prelungiri
de cîte 10-15 zile. În realitate, aprobări pentru pre-
lungirea șederii în București s-au dat lui PATRASCANU
la sfîrșitul anului 1943 și începutul anului 1944 (Vol.
5 pag. 315-316, 268, 270-272; Vol. 132 pag. 115-118).

- Că agenții fac confuzie reese și din declarația agentului GUSA NICOLAE în care arată că a început să se ocupe de urmărirea lui PATRASCANU din toamna anului 1942 sau în 1943 când i s-a dat ordin (Vol. 5 pag. 270).
- Fostul șef al postului de jandarmi Poiana Tapului în perioada august 1942 - octombrie 1943 declară că PATRASCANU nu a părăsit nici odată Poiana Tapului pînă la începutul lui 1943 când a fost cerut de Legiunea de jandarmi Prahova și trimis în lagăr. El declară:

"Din 20 august 1942, cînd am venit la postul Poiana Tapului și pînă în octombrie 1943, LUCRETIU PATRASCANU nu a părăsit comuna Poiana Tapului, decît în primăvara anului 1943, cînd s-a primit ordin să-l aducem la Legiunea de jandarmi Prahova la Ploiești... Tin să precizez că LUCRETIU PATRASCANU nu a părăsit nici odată comuna Poiana Tapului, ci a stat numai în comună. Posibilitate ar fi avut să plece în timpul zilei pentru că nu avea post fixacasă, însă numai pentru două ore, nici nu poate fi vorba de mai multe zile, pentru că noaptea se făcea acele pînde la casa lui și la ore diferite" (Vol.4 pag. 83-84).

- Avocatul PETRE PANDREA, referindu-se la această problemă declară în legătură cu PATRASCANU următoarele:

"Din ianuarie 1941 și pînă la două ianuarie 1943, a stat cu domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului, fixat de LEOVEANU, în urma intervenției mamei lui. În acest timp nu a fost nici odată în București. Am stat împreună cu el zi de zi în total 8 luni și nu a văzut absolut pe nimeni în afară de noi membrii familiei. Aceste luni sînt: iunie, iulie, august și septembrie 1941, apoi lunile iunie, iulie, august și septembrie 1942 (Vol. 128 pag. 39).

- ELENA PATRASCANU a declarat că după internarea la Poiana Tapului, cu toate cererile repetate făcute, nu au primit aprobarea de a veni în București decît la sfîrșitul anului 1943 și începutul anului 1944. Au primit doar unele aprobări pentru a merge la Brașov și la Azuga.

"Soțul meu și cu mine am părăsit împreună Poiana Tapului cu aprobarea jandarmilor sau a Ministerului de Interne și anume:

1. În jurul crăciunului sau Anului Nou 1940 - 41 sau

1941-42, la Braşov unde soţul meu a urmat un tratament de cîteva zile la dentist.

2. Cu aprobarea jandarmilor la Buşteni, unde ne-am deplasat de mai multe ori ca să facem bae".

Au obţinut aprobare pentru a părăsi Poiana Tapului şi a veni în Bucureşti abia după mai multe cereri făcute "Ultima cerere a fost soluţionată favorabil în iarna anului 1943-1944, cînd am venit la Bucureşti" (Vol. 130 pag. 672-673).

- PATRASCANU declară că în anul 1942 nu a fost nici odată în Bucureşti. El arată:

"Eu încă odată declar că în anul 1942, nu am fost în Bucureşti şi declar că nu mă interesează dovezile şi documentele anchetei care pentru mine nu au nici o valoare. Dacă documentele siguranţei arată prezenţa mea în Bucureşti, atunci sînt false şi poate că este o eroare deoarece m-a confundat cu fratele meu care seamăna perfect cu mine şi care stătea unde stăteam şi eu cînd eram la Bucureşti iar cînd fratele meu era la Paris eu i-am purtat paltonul lui şi siguranţa văzîndu-l pe el că seamănă perfect cu mine şi l-a mai văzut şi cu acelaşi palton, sigur că m-au confundat cu el, dar eu declar că în anul 1942 nu am fost în Bucureşti" (Vol. 14 pag. 480-481).

- Menţionăm că documentele siguranţei la care se referă ancheta nu sînt altele decît declaraţiile celor doi agenţi - GUSE şi RISTOIU-care afirmă că l-ar fi filat în 1942 şi raportul pe care s-a pus rezoluţia citată mai sus.

- MANDIRJAC ALEXANDRU fostul şef de cabinet al lui PIKI VASILIU declară:

"Despre faptul că PATRASCANU L. avea domiciliu forţat la Poiana Tapului, am aflat după cîte imi amintesc în anul 1942, luna nu o ştiu precis, dintr-un buletin informativ, în care era o scurtă notă, în care se semnala prezenţa lui PATRASCANU în Bucureşti, deşi avea domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului" (Vol. 15 pag. 75).

Această afirmaţie a lui MANDIRJAC arată că cele relatate de PATRASCANU în legătură cu confuzia posibilă între el şi fratele său sînt reale, deoarece siguranţa s-a sesi-

zat tocmai de faptul că după evidențele ei PATRASCANU era la Poiana Tapului și nu avea aprobare de venire în București, dar a fost semnalată prezența lui în Capitală. În realitate nu L.PATRASCANU a fost văzut în Capitală, ci fratele său.

- Pe baza acestei sesizări a siguranței s-a făcut de fapt, o cercetare la Poiana Tapului pentru a se constata dacă PATRASCANU a fost plecat din localitate.

- În decembrie 1943, PATRASCANU a primit aprobarea să vină pentru 20 de zile în București pe motiv de boală, iar după expirarea acestui termen a obținut repetate aprobări de prelungire a șederii în Capitală. Din mai 1944 nemai primind aprobări pentru prelungire, PATRASCANU a trecut în ilegalitate și nu s-a mai înapoiat la Poiana Tapului (Vol. 14 pag. 109, 245-246; Vol. 132 pag. 116-122). În dosare se găsesc mai multe rapoarte ale siguranței și declarații ale agenților de siguranță în care se arată că, după ce PATRASCANU a dispărut el a fost continuu și insistent căutat dar nu a fost găsit pînă la 23 August 1944 (Vol. 132 pag. 120-122; Vol. 5 pag. 296-297, 307-308, 317-318, 332-334). Aceasta este încă o dovadă că PATRASCANU nu a avut legături suspecte cu siguranța.

- În legătură cu această perioadă, PATRASCANU declară:

"În decembrie 1943 am obținut un concediu medical la București, pe care l-am prelungit timp de trei luni. Cînd în aprilie 1944 mi s-a refuzat prelungirea lui - am rămas ilegal, la București, unde am stat în această situație pînă la 23 August 1944" (Vol. 14 pag. 109).

- Într-un raport al Prefecturii Poliției Capitalei datat 21 iunie 1944 - se arată:

"Avocatul LUCRETIU PATRASCANU a avut domiciliu forțat pînă la 28 decembrie 1943, cînd Ministerul Afacerilor Interne cu ordinul Nr. 215137/1943, a dispus aducerea lui în Capitală în vederea unui tratament medical... La orele 16,30 în aceeași zi (3 iunie 1944), PATRASCANU iese din str. Barbu Delavrancea Nr. 20, mergînd pe jos pînă la Bufet, unde era așteptat de o mașină nouă marca "Buik" cu care dispare în viteza cea mai mare, așa încît mașina agenților de urmărire nu s-a mai putut ține după ea. De la această dată și pînă astăzi

LUCRETIU PATRASCANU nu și-a mai făcut apariția nu numai la domiciliile declarate de el, dar nici la unul din cele cunoscute de organele noastre" (Vol. 132 pag.120-121)

d/. In legătură cu faptul că de la începutul anului 1943 - în condițiile suspecte - a fost internat în lagărul de la Tg.Jiu și apoi a fost scos din lagăr în august acelas an.

- In unele declarații obținute de anchetă referitor la această problemă, se arată că internarea lui PATRASCANU în lagăr la începutul anului 1943, s-a datorat înfrîngerii suferite de trupele germano-române pe frontul de la Stalingrad, regimul antonescian, luînd măsuri de prevedere împotriva tuturor celor care ar fi putut să se folosească de situația politică creată în urma eșecului de la Stalingrad (Vol. 15 pag. 97-98).

Sînt însă și declarații ale lui KOFLER și JAK BERMAN în care se arată că PATRASCANU ar fi fost internat în lagărul Tg.Jiu pe baza indicațiilor spionajului englez cu dublu scop: pe de o parte să facă legătura cu anumiți oameni internați, care interesa serviciul de spionaj englez, iar pe de altă parte PATRASCANU să-și creeze o aureolă de comunist lagherist pentru ca apoi, sub această aureolă, să fie folosit pentru a lovi în partid din interior (Vol.46 pag. 234; Vol.21 pag.183; Vol.35 pag.51).

- Privitor la Scoaterea din lagăr, PATRASCANU, soția sa și alți membrii ai familiei au declarat că aceasta s-a obținut ca urmare a intervenției și a sumelor de bani dați colonelului GELEP fost secretar general la Ministerul de Interne. (Vol.14 pag.276; Vol.2 pag. 110; Vol.88 pag.34).

LEOVEANU SERBAN fost director al lagărului Tg.Jiu confirmă faptul că GELEP a intervenit pentru eliberarea lui PATRASCANU (Vol.18 pag. 96-97; Vol.15 pag.121, 131).

- Despre condițiile în care PATRASCANU a fost internat în lagăr, MANDIRJAC ALEXANDRU declară:

"... l-am întrebat pe VASILIU ce motive au determinat luarea acestei măsuri. VASILIU mi-a răspuns printr-o lămurire mai dezvoltată din al cărei conținut rețin clar următoarele: Dispozițiunea se luase în cadrul măsurilor polițienesti, determinate de nervozitatea provocată, în urma loviturii suferite de armatele nemțesti la Stalingrad (decembrie 1942); că în ce privește pe PATRASCANU internarea sa nu va fi de lungă durată; că PATRASCANU se bucură de toată buna

voința lui; că îi va folosi și lui, lagărul fiind deja o oficiină de documentare politică și în fine că, speră că și el ne va face servicii pentru că se vor ivi o serie de probleme politice în legătură cu mersul războiului" (Vol. 15 pag. 97-98).

Analizînd această declarație se desprind următoarele:

- Afirmatia că PATRASCANU a fost internat în lagăr ca urmare a bătăliei de la Stalingrad este verosimilă.
- Susținerea de către MADIRJAC a faptului că PIKI VASILIU i-a destăinuit că PATRASCANU se bucură de bună voința lui și că nu va sta multă vreme în lagăr, etc. nu este verosimilă deoarece pe de o parte este greu de crezut că PIKI VASILIU a discutat cu șeful său de cabinet asemenea probleme, deosebit de delicate iar pe de altă parte pentru faptul că în declarațiile date la anchetă anterior, în decurs de trei ani de zile, el nu a arătat că PIKI VASILIU i-ar fi vorbit vreodată despre natura relațiilor sale cu PATRASCANU, ba dimpotrivă, afirmă că nu a avut nici odată vreo discuție cu VASILIU despre PATRASCANU (Vol. 8 pag. 199-200, 227; Vol. 15 pag. 85, 107-108).
- Referindu-se la motivele internării și eliberării lui PATRASCANU din lagăr REMUS KOFLER a declarat la 16 august 1950 următoarele:

"Prin octombrie - noiembrie 1942, STEFANESCU ALEXANDRU, la o întrevvedere în casa lui din Calea Dorobanților, mi-a vorbit despre "capitalul politic" ce-l prezintă Dl. L. PATRASCANU pentru planurile noastre, el fiind cunoscut de mase și că el s-ar putea compromite, dacă ar sta tot timpul la Poiana Tapului, în timp ce alți fruntași sînt în lagăr și în închisori, unde se află cele mai bune cadre ale Partidului, influențați de acești fruntași, care vor deveni o primejdie cînd vor ieși din lagăre și închisori. De aceea în baza ordinelor primite el îmi cere să transmit lui PATRASCANU și FORIS următoarele dispoziții categorice: ... LUCRETIU PATRASCANU să aranjeze cu legătura care o are, adică prin Ministrul Ordinei PIKI VASILIU, ca să fie și el "trimis" pentru cîteva luni la Tg. Jiu unde să preia

conducerea deținuților comuniști... După ce și-a îndeplinit misiunea, PATRASCANU să fie eliberat, avînd aureolă de "lagărist" (Vol. 46 pag. 234).

- Această declarație a fost retractată ulterior de către KOFLER, recunoscînd că este o declarație mincinoasă la fel ca și toate declarațiile date de el în august 1950 (Vol. 17 pag. 251, 263, 265) În fața instanței el a arătat:

"După cum am declarat, nu l-am văzut și nu ne-am întîlnit cu LUCRETIU PATRASCANU pînă la sfîrșitul lui 1943 cînd a fost la Poiana Tapului..."

Internarea lui PATRASCANU în lagăr - spune KOFLER

"s-a făcut la sfîrșitul lui 1942 sau începutul lui 1943. Am aflat că a fost eliberat la intervenția lui MIHAI ANTONESCU. Stiu aceasta pentru că MIHAI RALEA a transmis prin MIHAIL LEVENTE - care muncea în sectorul meu - că MIHAI ANTONESCU dorește ca să știe că el a fost acela care a intervenit pentru eliberarea lui din Tg. Jiu și am comunicat aceasta C.C." (Vol. 17 pag. 263).

- Atît ancheta cît și instanța nu au făcut nimic pentru a stabili adevărul asupra acestei noi variante privind eliberarea din lagăr a lui PATRASCANU. Nu există nici o declarație a lui M. RALEA sau M. LEVENTE despre această problemă.

- În cîteva declarații date începînd de la 30 decembrie 1952 JAK BERMAN afirmă că:

- Într-o ședință ținută în iarna anului 1942

"STEFANESCU a arătat că este necesar ca PATRASCANU să fie trimis la Tg. Jiu, deoarece în acest lagăr sînt oameni care vor juca un rol după război. STEFANESCU i-a indicat lui PATRASCANU să ia legătura în lagărul de la Tg. Jiu cu RALEA, profesor ILIE CRISTEA, SERBAN CIOCULESCU, AUSNIT, SASA ROMAN, XENOPOL. PATRASCANU s-a declarat de acord... STEFANESCU mi-a spus ulterior că a aranjat cu RINZESCU subdirectorul general al siguranței pentru ca PATRASCANU să fie trimis la Tg. Jiu" (Vol. 36 pag. 34).

"În toamna 1943 ALEXANDRU STEFANESCU mi-a spus că PATRASCANU a stat destul în lagărul Tg.Jiu și că el a intervenit să i se dea drumul de acolo și că vrea să-l vadă pe PATRASCANU. PATRASCANU s-a eliberat din lagăr și la începutul iernii a venit la București..." (Vol. 35 pag. 51).

- Pe aceste declarații nu se poate pune bază deoarece:

- Ele constituie o reluare a celor declarate de KOFLER în august 1950 dar pe care ulterior le-a retractat ca fiind minciuni. În primele sale declarații, BERMAN referindu-se la persoanele cu care a avut legături în perioada războiului indica printre alții pe ALEXANDRU STEFANESCU, dar nu spune nimic de PATRASCANU. De asemenea la întrebările puse de anchetă pînă la 20 noiembrie 1952 în legătură cu persoanele pe care le cunoaște că au săvîrșit fapte împotriva securității statului și a clasei muncitoare BERMAN a declarat: "Nu cunosc pe nimeni în afară de REMUS KOFLER, AL. STEFANESCU, MAX AUSNIT" (Vol. 35 pag. 14-15, 17).

Deși PATRASCANU neagă că l-ar fi cunoscut pe STEFANESCU pînă în primăvara anului 1944, BERMAN care susține că ei s-au cunoscut și au avut legături nu a fost confruntat cu PATRASCANU.

BERMAN nu a fost confruntat în legătură cu această problemă, nici cu ALEXANDRU STEFANESCU.

Dintre verificări sumară făcută de anchetă asupra unora din declarațiile date de BERMAN după 20 noiembrie 1952, cu privire la natura relațiilor cu PATRASCANU și AL. STEFANESCU, a reeșit că BERMAN a spus minciuni (Vol. 35 pag. 80, 149, 251-252, 257-263, 324-325, 328-329).

- Afirmarea lui BERMAN că STEFANESCU ar fi aranjat cu RINZESCU, subdirectorul general al siguranței, internarea în lagăr a lui PATRASCANU nu este confirmată de RINZESCU, care a declarat următoarele:

"În timpul cît am fost șeful corpului detectivilor, nu am știut altceva despre PATRASCANU decît că această persoană există și că făcea parte din Partidul Comunist..."

Nu știu altceva despre PATRASCANU în afară de ceea ce am arătat ca fiind cunoscut de mine în timpul războiului și în ce privește vreo internare în lagăr a lui PATRASCANU în timpul cît eram șeful corpului detectivilor, eu nu cunosc și de asemenea nu știu nici persoana care ar fi dispus vreo internare în lagăr a lui PATRASCANU în acel timp" (Vol.8 pag.48-49).

- ELENA PATRASCANU, referindu-se la condițiile în care soțul ei a fost eliberat din lagăr declară:

Pleșcu de alături
"În vara anului 1943, cînd soțul meu se afla internat în lagărul de la Tg.Jiu am făcut la fel ca și alte soții de tovarăși internați, diferite cereri de eliberare la Ministerul de Interne. În acea epocă au fost eliberați mai mulți tovarăși între care MAURER, SOGOR și alții.

La mama mea la care stăteam atunci, mai locuia un avocat EUGEN RADULESCU din Tg.Jiu, prieten cu un oarecare BARBULESCU din Tg.Jiu, acesta la rîndul lui cumnat sau fin al lui GELEP, fostul secretar general la interne în acea vreme. RADULESCU m-a pus în legătură cu BARBULESCU, care în schimbul unei mici sume de bani, s-a oferit întîi să ducă pachete cu alimente în lagăr. Spunîndu-i lui BARBULESCU că am făcut mai multe cereri pentru a obține audiență la GELEP acesta mi-a transmis prin RADULESCU că ar putea să-mi ușureze această audiență, ceea ce s-a și întîmplat. GELEP mi-a promis că la viitoarea triere se va pune problema transferării soțului meu din nou la Poiana Tapului. I-am dat lui BARBULESCU prin RADULESCU o sumă de bani pentru intervenția lui. Cred că 50.000 lei, bani pe care mi i-a dat mama, vînzînd un inel pe care îl avea. Totuși eliberarea soțului meu n-a urmat atunci imediat. În același timp am cunoscut din întîmplare pe un avocat GHIRICUTA prin ALEXANDRU BRATASEANU. Acest GHIRICUTA mi-a promis că va vorbi cu TOBESCU, pe atunci șeful jandarmeriei cu care era rudă sau prieten" (Vol. 88 pag. 34-35).

- La dosar se găsește o cerere a ELENEI PATRASCANU adresată Ministrului Afacerilor Interne în care arată că soțul ei este suferind și cu toate că este nevinovat a fost

internat în lagăr. Solicită să se aprobe eliberarea lui. Pe această cerere fostul col. GELEP pune următoarea rezoluție: "Lagărul Tg.Jiu. Rog a da aviz din punct de vedere medical și modul general de comportare în lagăr" (Vol.132 pag. 125).

- Există de asemenea și cereri adresate primului ministru precum și altor personalități de stat (Vol.132 pag. 131, 133, 137).
- LEOVEANU SERBAN, fostul comandant al lagărului Tg.Jiu a declarat următoarele:

"PATRASCANU a ieșit din lagăr în felul următor: prima dată colonelul GELEP din ordinul lui PIKI VASILIU, a transmis lui PATRASCANU în lagăr, prin ziaristul BARBULESCU ION din Tg.Jiu, ca să facă o cerere ca să fie transferat la grupa I-a sau să-i dea domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului și pe baza acestei cereri îi va da domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului. [PATRASCANU a refuzat]. Peste două săptămâni adică pe la jumătatea lunii iulie 1943, col. GELEP venind în lagăr, a chemat pe PATRASCANU și i-a spus ca să facă cerere pentru a fi eliberat din lagăr, lucru pe care PATRASCANU l-a refuzat din nou, la început, iar după aceea a făcut cererea în sensul ca să fie trecut la grupa I-a sau să i se dea domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului. Cererea respectivă am prezentat-o eu lui GELEP care a aprobat-o, iar după aceea am trimis-o la București lui PIKI VASILIU care de asemenea a aprobat-o și în urma acestei aprobări PATRASCANU a fost mutat cu domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului" (Vol. 15 pag. 121).

- LUCRETIU PATRASCANU referindu-se la împrejurările eliberării sale din lagărul Tg.Jiu precum și aprobării unor cereri a declarat:

"...am fost internat în lagărul Tg.Jiu în 1943 unde am stat cca. 8 luni. Am fost retrimis în domiciliul obligator din lagăr în urma plății unei sume de 50.000 lei dată de soția mea printr-un avocat lui GELEP de la Ministerul de Interne" (Vol.14 pag.235).

"Odată cu mine, dintre conducătorii Partidului, a fost eliberat, în 1943, numai ION GH. MAURER. Ceilalți conducători ai Partidului, care erau în lagăr au rămas mai departe internați - iar alții arestați pe la diferite închisori din țară.

Mie mi s-au aprobat unele cereri adresate Ministerului de Interne pentru că eram avocat, profesionist, cunoscut, intelectual, cu domiciliul stabil" (Vol. 14 pag. 234).

e/. In legătură cu faptul că în anii războiului antisovietic

PATRASCANU a fost primit de mai multe ori în audiență la PIKI VASILIU - fost subsecretar de stat la Ministerul de Interne.

- In câteva declarații se afirmă că PATRASCANU era protejatul lui PIKI VASILIU și că în timpul războiului ar fi fost primit în audiență de către acesta de mai multe ori.
- Din material reese că PATRASCANU a fost de câteva ori la PIKI VASILIU iar mama sa a fost la acesta de mai multe ori, intervenind pentru a obține aprobări de venire și rămânere în Capitală sau de scoatere din lagăr a fiului ei (Vol. 8 pag. 29-30).
- Nu reese cu precizie de câte ori PATRASCANU a fost la PIKI VASILIU. Confruntând diferitele declarații rezultă că PATRASCANU a fost în total de două-trei ori la PIKI VASILIU.
- De asemenea, nu există nici o declarație sau alt document din care să reiasă că între PATRASCANU și PIKI VASILIU ar fi fost legături de natură informativă.
- TOBESCU CONSTANTIN fost director al poliției, siguranței și jandarmeriei în perioada 1940-1944 declară următoarele:

" "In funcțiunea pe care o dețineam, am avut ocaziunea să cunosc unele legături pe care dl.PATRASCANU le-a întreținut cu fostul gl.VASILIU, în special și cu alte persoane oficiale în acea vreme. Eu personal nu-l cunoșteam pe dl.PATRASCANU, pînă la data cînd fostul gl.VASILIU mi l-a prezentat odată în biroul său, cam prin anul 1942. Generalul VASILIU cunoștea de mai mult timp pe dl.PATRASCANU și pe mama acestuia. Mi-a spus fostul gl.VASILIU că este foarte bun prieten cu d-na PATRASCANU, mama, încă din copilărie pe cînd se găseau împreună la Focșani.

Aceste legături de veche prietenie, erau și justificarea unei permanente atențiuni, de care dl.PATRASCANU s-a bucurat din partea lui VASILIU tot timpul... Astfel, dl.PATRASCANU a obținut de mai multe ori autorizație de a veni la București, cu justificarea tratament medical. Durata acestor autorizații era pe câteva săptămîni și ultima oară pe 2 luni. Nu știu exact

cîte autorizații de acest fel a obținut. Precizez însă, că eu am văzut pe dl. PATRASCANU de 2 ori în cabinetul lui VASILIU la București pe timpul cît acesta se găsea în această situație, adică se găsea în București cu aprobare. În împrejurarea cînd am văzut pe PATRASCANU în biroul lui VASILIU către sfîrșitul anului 1943 (cred) VASILIU mi-a spus că venise la el PATRASCANU cu propunerea de a comunica lui ION ANTONESCU că el este gata să meargă la Moscova, cu propuneri de ieșirea din război a României..." (Vol. 8 pag. 18-19).

La declarația lui TOBESCU este necesar să se facă următoarele observații:

- Inițiativa întîlnirii care urma să aibe loc între PATRASCANU și ANTONESCU nu a aparținut lui PATRASCANU ci, lui PIKI VASILIU.
 - TOBESCU l-a văzut pe PATRASCANU în biroul lui PIKI VASILIU - în legătură cu cele de mai sus - nu în 1943 ci în primăvara anului 1944. De altfel chiar TOBESCU nu arată cu certitudine că l-a văzut în 1943 ci spune: "1943 (cred)".
 - De asemenea, afirmația lui TOBESCU că prima dată l-a văzut pe PATRASCANU la PIKI VASILIU în anul 1942, se datorește tot unei confuzii de dată legată de cea de mai sus.
- Fostul șef de cabinet a lui PIKI VASILIU, în perioada 1942-1944, declară:

"Pe PATRASCANU l-am cunoscut pentru prima dată la sfîrșitul lunii mai sau începutul lunii iunie 1944 cînd a venit la minister și a solicitat să fie primit în audiență la PIKI VASILIU. I-am oferit scaun în biroul meu și m-am dus de l-am anunțat pe VASILIU, însă avînd pe altcineva în cabinet, mi-a spus să mai aștepte puțin. După cîteva minute VASILIU a deschis ușa de la biroul meu și l-a invitat pe PATRASCANU înăuntru, unde a stat 15-20 minute, după care a ieșit tot prin biroul meu..."

Scopul propriu-zis al vizitelor făcute de PATRASCANU lui PIKI VASILIU nu-l cunosc, însă din modul degajat cum s-a prezentat PATRASCANU, din modul cum l-a primit VASILIU deschizîndu-i personal ușa și invitîndu-l

precum și din modul de prezentare în două rânduri a mamei lui PATRASCANU în audiență la VASILIU și din acela al venirii la Minister în iunie 1944 a col. ULEA (văr cu PATRASCANU) pentru a anunța pe VASILIU că acesta (PATRASCANU) se află la ferma lui din Colentina, am dedus și deduc că PATRASCANU era sub protecția lui VASILIU" (Vol. 15 pag. 74-75).

Din cele de mai sus rezultă că:

- PATRASCANU a fost la PIKI VASILIU în audiență numai în primăvara anului 1944;
 - Faptul că PIKI VASILIU a primit de mai multe ori, cu atenție deosebită, pe mama lui PATRASCANU și apoi și pe fiul ei, arată că erau cunoștințe mai vechi și că PIKI VASILIU avea o stimă deosebită față de familia PATRASCANU;
 - Dacă între PATRASCANU și PIKI VASILIU ar fi existat legături informative, atunci nu ar fi fost necesar ca mama lui să intervină în mod repetat pentru a obține aprobări de la PIKI VASILIU;
 - De asemenea dacă PATRASCANU ar fi fost informatorul lui PIKI VASILIU, atunci trebuia să vină de mai multe ori la acesta și nu numai de cele două-trei ori când a fost nevoit.
- În două declarații date de MADIRJAC, ulterior celei de mai sus, fără a avea argumente concrete ci numai pe bază de deducție, arată că între PIKI VASILIU și PATRASCANU ar fi fost legături de colaborare. Astfel, el declară:
- "Înainte de toate, trebuie să arăt că LUCRETIU PATRASCANU era un colaborator intim al lui PIKI VASILIU și PIKI VASILIU lucra direct cu PATRASCANU, pentru că ori de câte ori venea el la PIKI VASILIU sau trimetea pe mama sa în anumite împrejurări discuțiile se purtau într-un cadru absolut secret. Accentuez, asupra caracterului de "secret" prin aceea că la ieșirea acelor de mai sus din audiență de la VASILIU, nu s-a putut afla nici odată motivul audiențelor lor, ... În afară de generalul POPESCU și ION ANTONESCU, cărora PIKI VASILIU le aducea la cunoștință pe cale ierarhică discuțiile cu PATRASCANU, nimeni nu cunoștea caracterul și conținutul acestor discuții secrete, decât

numai dacă aceștia le-ar fi adus ei la cunoștința și altor persoane... Si în continuare cu toată sinceritatea mai precizez organelor de anchetă că dacă PIKI VASILIU a fost executat, acesta a fost un act de impunere a lui PATRASCANU, act săvârșit datorită calității lui de Ministru al Justiției și implicit a legăturilor lor ce le avea cu regele - săvârșit exclusiv în scopul ca prin moartea lui VASILIU să înmormânteze o pozițiune a sa compromițătoare, pe care VASILIU fiind în viață oricând putea să o descopere" (Vol. 15 pag. 87-88; Vol. 18 pag. 89-93).

"Impotriva dispoziției luate de a nu părăsi Poiana Tapului, PATRASCANU venea totuși la București și chiar la Minister la VASILIU. Si în continuare sta în București, fapt dovedit prin aceea că, către sfârșitul aceleiași luni (iunie) a venit la minister, pentru a intra la VASILIU, vărul său colonelul OCTAV ULEA, care voia să-l anunțe pe VASILIU că PATRASCANU se găsește la ferma sa din Colentina... Dar însăși adăpostirea și protejarea lui ULEA, față de PATRASCANU, depășește în totul justificarea unei legături de rudenie" (Vol. 15 pag. 99-100).

-Din analiza acestor declarații se desprinde concluzia că ele sînt tendențioase și sensul lor i-a fost sugerat lui MADIRJAC. Aceasta deoarece:

- Nu este adevărat că MADIRJAC nu a cunoscut nici odată scopul venirii lui PATRASCANU și a mamei acestuia la PIKI VASILIU pentru că el însăși a semnat unele din aprobările date de PIKI VASILIU lui PATRASCANU de a veni sau de a rămîne, în continuare, în Capitală (Vol. 15 pag.99).
- Făcînd afirmația că cele discutate de PIKI VASILIU cu PATRASCANU nu erau cunoscute de nimeni în afară de generalul POPESCU, fostul ministru de Interne și de ION ANTONESCU, se pune logic întrebarea: de unde știe MADIRJAC că PIKI VASILIU aducea la cunoștința celor de mai sus problemele discutate cu PATRASCANU?
- Din aceea că ULEA a venit să-l anunțe pe PIKI VASILIU despre faptul că PATRASCANU se află la ferma lui, nu se poate trage concluzia că între

PATRASCANU și PIKI VASILIU existau legături secrete, ci mai normal, că ULEA pentru a nu-și periclita situația de ofițer în serviciul palatului regal - în cazul când siguranța l-ar fi descoperit pe PATRASCANU la vila lui - a mers el și a divulgat siguranței locul unde se găsește PATRASCANU (vărul său).

- Nici afirmația că PATRASCANU nu a intervenit pentru cumutarea pedepsei lui PIKI VASILIU deoarece el a avut interes ca acesta să fie omorât, în acest fel nemai putînd divulga relațiile secrete dintre ei, nu este verosimilă, pentru că în realitate, dacă PATRASCANU ar fi fost incorect față de Partid și ar fi avut anumite înțelegeri cu PIKI VASILIU, l-ar fi salvat pe acesta de la moarte, fiind convins că la rîndul său PIKI VASILIU va păstra secretul legăturilor avute.

f/. Referitor la faptul că PATRASCANU a acceptat propunerea făcută de PIKI VASILIU în vara anului 1944 de a se întîlni cu ANTONESCU.

- PATRASCANU declară că în primăvara lui 1944 a fost chemat la PIKI VASILIU și acesta i-a propus să meargă la o întîlnire cu ION ANTONESCU în vederea unui schimb de păreri referitor la situația politică creată în urma înfrîngerilor de pe front. (Vol. 14 pag. 419-421, 448-449, 475-476; Vol. 2 pag. 142-143).

PATRASCANU a acceptat propunerea făcută dar întîlnirea nu a mai avut loc deoarece ANTONESCU între timp s-a răzgîndit. El afirmă că, despre propunerea făcută de PIKI VASILIU, a informat conducerea Partidului care a fost de acord să meargă la întîlnirea cu ANTONESCU (Vol.14 pag.420).

- Sînt însă și unele declarații în care se susține că PATRASCANU ar fi fost acela care a solicitat întîlnirea cu ANTONESCU și că această întîlnire ar fi avut loc (Vol. 4 pag. 255, 271; Vol.18 pag. 87).

- Cu privire la această problemă PATRASCANU a declarat:

" La sfîrșitul lui martie 1944, sau în primele două zile ale lui aprilie 1944 - în orice caz înainte de 4 aprilie - într-o dimineată pe la orele 7, 7/2 a venit un agent și mi-a comunicat că trebuie să merg

la comandamentul jandarmeriei pe Soseaua Stefan cel Mare. M-am îmbrăcat și m-am dus cu agentul... La jandarmerie am fost introdus în biroul lui ANTON. După o jumătate de oră am fost chemat de PIKI VASILIU. După ce s-a interesat de tratamentul medical - motivul întreruperii domiciliului obligator - mi-a spus că ANTONESCU se gîndește să încheie armistițiu și vrea să știe dacă conducerea P.C.R. ar forma o delegație, care să înceapă preliminarile. Crezînd că totul este o provocare polițistă i-am răspuns că n-am nici o legătură cu conducerea P.C.R., că urmez doar tratamentul medical și frecventez biblioteca Academiei. PIKI VASILIU a insistat... i-am răspuns la insistențele lui, că-i pot spune părerea mea personală. PIKI VASILIU a notat ce am spus și m-a întrebat dacă aș accepta să-l văd pe ION ANTONESCU și să discut cu el problema de mai sus. Am stat puțin pe gînduri... am răspuns afirmativ. PIKI VASILIU m-a rugat să vin a treia zi, la orele 10, în Piața Romană lîngă un depou de benzină, unde mă va aștepta cu mașina. M-a mai rugat să se țină cel mai adînc secret, asupra celor discutate din cauza gestapoului. În aceeași zi l-am chemat pe BODNARAS - cu care aveam atunci legătură permanentă, fiind în timpul pregătirii înlăturării lui FORIS... I-am comunicat acestuia toate cele arătate mai sus. Cum nu luase ființă noul secretariat, iar înlăturarea lui FORIS și a secretariatului de atunci fiind hotărîtă, n-am avut cu cine mă sfătui ce trebuie să fac, decît cu BODNARAS. Acesta a fost de acord să-l văd pe ANTONESCU, pe baza punctului de vedere expus lui PIKI VASILIU în ce privește delegația. A treia zi m-am dus în Piața Romană, la ora 10 și PIKI VASILIU mă aștepta în civil, la volanul unei mașini. M-am suit în mașină și acesta mi-a spus că întrevvedereea cu ANTONESCU nu va avea loc deoarece acesta se mai gîndește, situația încă nu este atît de gravă, etc... Pe BODNARAS nu l-am revăzut decît după două-trei zile - întrucît, între timp, FORIS a fost înlăturat... I-am povestit contramandarea întîlnirii cu ANTONESCU. Curînd s-a format

noul secretariat și am fost chemat la o sedință. N-aș putea preciza dacă atunci sau mai târziu am comunicat întregului secretariat, discuția cu PIKI VASILIU dar țin minte că în 1945, vorbind cu CONSTANTIN PIRVULESCU - Secretarul general al partidului în 1944 - ne-am amintit de chestiunea cu ANTONESCU. Deci am făcut secretariatului nou în plenul lui, referat asupra propunerii lui ANTONESCU, pentru că altfel PIRVULESCU nu avea de unde să știe. În 1946, când s-a făcut instrucția lui ION ANTONESCU la Ministerul de Interne, unul dintre anchetatori l-a întrebat de ce n-a încheiat armistițiul. ANTONESCU a răspuns că s-a gândit la acest lucru și a voit să aibă o întrevedere cu mine, pe această chestiune, dar întrucât eu am spus că delegația trebuie să reprezinte poporul, iar el vroia să-l reprezinte pe el și guvernul lui - întâlnirea n-a mai avut loc. Cu alte cuvinte nu i-a plăcut punctul de vedere comunicat de mine" (Vol. 14 pag. 419-421).

- Singurul care afirmă că PATRASCANU s-ar fi întâlnit cu ANTONESCU este BORCESCU TRAIAN fost șef al secției de contrainformații al armatei. În acest sens el declară:

"... s-au întâlnit în casa lui OVIDIU VLADESCU, - ION ANTONESCU, PIKI VASILIU și LUCRETIU PATRASCANU. Aceasta o știu de la PIKI VASILIU și de la EUGEN CRISTESCU" (Vol. 18 pag. 87).

"Nu pot preciza cu siguranță, dacă de la PIKI VASILIU, EUGEN CRISTESCU sau JAN MILLE, am aflat de întâlnirea dintre mareșalul ANTONESCU și LUCRETIU PATRASCANU în casa lui OVID VLADESCU... Nu știu care au fost rezultatele discuțiilor dintre ei" (Vol. 4 pag. 255).

"Am aflat de la PIKI VASILIU și EUGEN CRISTESCU, că ei au propus lui ION ANTONESCU să-l întâlnească în secret pe LUCRETIU PATRASCANU, după ce în prealabil PIKI VASILIU stătuse de vorbă cu PATRASCANU și înțelegându-se asupra întrevederii cu ION ANTONESCU. Scopul acestei întrevederi era aranjarea unei colaborări între el (PATRASCANU) și cercurile lui ANTONESCU, în orice situație ce eventual ar putea surveni în urma apropierii armatelor sovietice de România.

Acestea erau lucrurile pe care le cunoșteam de la EUGEN CRISTESCU și P.VASILIU, eu necunoscând amănunte concrete și discuțiile ce s-au purtat între ei" (Vol.4 pag. 271).

- Pe aceste declarații nu se poate pune bază deoarece

- El nu cunoaște personal faptele ci susține numai lucruri din auzite;

- OVID VLADESCU fostul secretar general al Președinției Consiliului de Miniștri la care se spune că ar fi avut loc întâlnirea - declară că o asemenea întâlnire la el acasă nu a avut loc și nici nu putea să aibă loc, chiar fără știrea lui când a fost plecat din Capitală, fiindcă el locuia cu părinții iar tatăl său a fost tot timpul acasă. (Vol. 4 pag. 70-72).

- Menționăm faptul că pe procesul verbal de interogatoriu în care sînt consemnate aceste declarații ale lui OVID VLADESCU este scrisă următoarea indicație: "D.O. - nu merge la tradus și nici la tov.Ministru - 9.II.1953" (Interogatoriul a fost luat la 4 februarie 1953).

g/. Cu privire la afirmațiile lui SANDRU OVIDIU că dintr-o serie de fapte și manifestări ale lui PATRASCANU a tras concluzia că era agent al siguranței.

- SANDRU OVIDIU trage această concluzie din următoarele:

1. In 1933 în urma evenimentelor de la Grivița PATRASCANU nu a fost arestat odată cu ceilalți tovarăși, ci după vreo zece zile. La Jilava a fost ținut închis într-o cameră aparte de ceilalți arestați la Grivița, iar după scurt timp a fost eliberat fără a fi implicat în procesul ceferiștilor (Vol. 3 pag. 289).

2. In anii 1935-1936 a făcut parte, împreună cu PATRASCANU dintr-o delegație a P.C.R. care avea sarcina să trateze cu reprezentanții altor partide în vederea organizării Frontului Popular. El susține că PATRASCANU nu a respectat indicațiile date de conducerea P.C.R., introducînd "în discuții o altă linie în sensul că nu punea problema încheierii imediate a Frontului Popular ci într-un timp mai îndelungat".

"PATRASCANU mereu mă întreba dacă directivele pentru încheierea Frontului Popular la noi în România, vin din partea Cominternului sau din partea conducerii P.C.R. spunînd că dacă nu vin de la Comintern el nu le poate aplica... că nu este un membru de partid de rînd să înghită ce îi dă fiecare".

"Atunci mi-am dat seama mai bine că intențiile lui sînt să afle linia Cominternului... pentru ca la rîndul lui să poată informa pe cei care îi interesau aceasta... lucru pe care eu l-am adus la cunoștința conducerii partidului, el a fost scos din muncă și izolat" (Vol. 3 pag. 290).

- Aceste afirmații ale lui SANDRU OVIDIU nu au mai fost susținute de nimeni și prin nimic altceva. PATRASCANU nu a fost nici odată întrebat despre aceste probleme, nu a fost confruntat cu SANDRU OVIDIU, alți martori nu au fost întrebați.

- SANDRU OVIDIU a făcut afirmații tendențioase. Aceasta reiese din următoarele:

- La tratativele pentru crearea Frontului Popular, PATRASCANU a fost conducătorul delegației și deci, el cunoștea de unde vin indicațiile și nu era nevoie să-l întrebe pe SANDRU OVIDIU (Vol. 2 pag. 106).

- TITEL PETRESCU vorbind despre poziția lui PATRASCANU în perioada tratativelor, în vederea înțelegerii între partide, după 1930, arată că PATRASCANU a insistat pentru a se ajunge imediat la înțelegere și numai atunci, cînd el (TITEL PETRESCU) a refuzat, acesta i-a răspuns: "sin-teți social-trădători". După cîteva zile a mers din nou la TITEL PETRESCU și la răspunsul negativ al acestuia el (PATRASCANU), "ne-a adresat din nou cuvinte injurioase plecînd trîntînd ușa" (Vol. 9 pag. 126).

- SANDRU OVIDIU face afirmația că el a sesizat conducerea Partidului despre atitudinea lui PATRASCANU și ca urmare acesta a fost înlăturat și izolat. În realitate PATRASCANU a fost scos din C.C. de către Conferința de partid din 1938, deoarece în timpul alegerilor din 1937 el

a fost în divergență cu conducerea partidului, asupra unor probleme tactice, probleme în legătură cu care el și-a spus anterior în scris punctul de vedere față de conducerea partidului și pe care le-a sesizat și la Comintern (Vol.2 pag. 106).

3. În 1940, fiind internat în lagărul de la Miercurea Ciucului s-a interesat imediat dacă este constituită organizația de partid și cine face parte din conducerea ei. SANDRU OVIDIU consideră acest lucru ca fiind anormal (Vol. 3 pag. 290).

Tot atunci PATRASCANU a propus să se organizeze o evadare din lagăr dar SANDRU OVIDIU s-a opus, spunându-i "să nu încerce așa ceva că-l demască ca agent provocator". Ulterior PATRASCANU prefăcându-se că este bolnav și sub pretextul transportării la spital în București a fost pus în libertate.

- În legătură cu aceste afirmații se poate spune:

- Faptul că PATRASCANU s-a interesat de organizația de partid din lagăr, la unii tovarăși pe care îi cunoștea ca membrii de partid, iar el personal era cunoscut ca vechi comunist care a făcut parte din conducerea partidului, nu este un motiv de bănuială.
- În afară de cele spuse de SANDRU OVIDIU nu există nici o altă declarație din care să reeasă că PATRASCANU ar fi intenționat, în mod provocator, să organizeze o evadare din lagăr.
- Condițiile în care PATRASCANU a fost eliberat din lagăr în 1940, au fost analizate mai sus și ele nu confirmă cele spuse de SANDRU OVIDIU.

4. În 1943, în lagăr la Tg.Jiu, PATRASCANU i-a spus lui SANDRU OVIDIU că a fost pus în libertate de la Miercurea Ciucului de către GHICA, că GHICA i-a arătat un tabel cu mai mulți comuniști, printre care și GHEORGHI DEJ, care urmau să fie împușcați de legionari, că i s-a fixat domiciliul obligator la Poiana Tapului deoarece în București era vizitat de o serie de tovarăși. În lagăr, la Tg.Jiu, PATRASCANU, prin diferite manevre a reușit să se "strecoare" în biroul organizației de

partid, iar ulterior, cu concursul comandantului lagărului a izolat pe toți ceilalți membrii ai biroului organizației. Aceste acțiuni provocatoare, SANDRU OVIDIU, le-a adus la cunoștința conducerii Partidului printr-o scrisoare, iar în fața deținuților comuniști din lagăr l-a demască pe PATRASCANU ca fiind un agent provocator (Vol. 3 pag. 292, 298-299).

- Cele declarate de SANDRU OVIDIU sînt exagerate în mod voit, nefiind verosimile deoarece:

- SANDRU OVIDIU afirmă că PATRASCANU i-ar fi relatat despre un tabel pe care i l-a arătat GHICA la siguranță în 1940. Ori, dacă în 1937 SANDRU OVIDIU l-a demască - după cum susține el - pe PATRASCANU iar, la Miercurea Ciucului a avut divergențe cu el și "i-a spus în față că îl demască ca agent provocator", este clar că PATRASCANU nu putea să-i mai destăinuie în 1943 "intimitățile" sale cu cei de la siguranță GHICA și TOBESCU declară că în 1940 nu s-a purtat decît o discuție oficială cu PATRASCANU, el a ascultat cele ce i s-au spus, iar apoi a mulțumit doar pentru eliberare și a plecat.

- LEOVEANU SERBAN, fostul comandant al lagărului Tg.Jiu, prin declarația sa, infirmă cele spuse de SANDRU OVIDIU în legătură cu izolarea în 1943 a unor deținuți prin trimiterea lor la depărtări mari de lagăr, precizînd că, așa ceva nu s-a petrecut (Vol. 15 pag. 122).

- În lagărul de la Tg.Jiu a existat conflict personal între PATRASCANU și SANDRU OVIDIU și prin urmare este posibil ca declarația dată de SANDRU OVIDIU împotriva lui PATRASCANU să fie un act de răzbunare a lui.

- În activitatea sa, SANDRU OVIDIU este caracterizat ca fracționist și intrigant, trăsături negative care s-au manifestat îndeosebi în lagărele Miercurea Ciucului și Tg.Jiu. Ca urmare a provocărilor și manifestărilor sale fracționiste el a fost exclus din partid încă în lagăr în 1944 și reprimi în partid abia în 1948 cînd a luat poziție autocritică și a recunoscut justetea măsurilor luate împotriva lui.

- Referindu-se la cele petrecut în lagărul Tg.Jiu, PATRASCANU a declarat:

"Eu după ce am ajuns în lagăr, după un anumit timp, am ajuns în conflict cu SANDRU OVIDIU care era secretarul celulei de partid, pe care l-am demascat și care a fost apoi dat afară din partid. Acest SANDRU OVIDIU împreună cu TUDORICA de la Constanța și MAXIM de la Galați, au scos un manifest în care mă prezentau agent al gestapopului trimis în lagăr" (Vol. 14 pag. 462).

"Pentru o perioadă scurtă de timp am fost ales de către grup de a ține legătura cu comandantul lagărului Col.LEOVEANU, deoarece LEOVEANU ceruse să se desemneze cineva care să reprezinte grupa în raporturile cu el" (Vol. 14 pag. 462-463).

- LEOVEANU SERBAN, fostul comandant al lagărului Tg.Jiu a declarat că după venirea lui PATRASCANU în lagăr s-a constituit o delegație din trei persoane care prezenta săptămânal și susținea cererile comuniștilor din lagăr față de administrație.

"Această delegație, a celor trei comuniști, a luat ființă în luna februarie 1943, după internarea în lagăr a lui PATRASCANU"

"Delegația era formată din: L.PATRASCANU, NEAGU ANDREI și STANCIU DUMITRU"

"... în fruntea delegației era L.PATRASCANU care întotdeauna vorbea cel mai mult".

"Atribuțiunile acestei delegații era de a susține anumite cereri ale internaților din grupa doua, în legătură cu îmbunătățirea situației lor, în lagăr"

"Înainte de venirea în lagăr a lui PATRASCANU, erau cereri ale internaților din grupa doua, însă erau rezolvate de fiecare personal ieșind la raportul meu" (Vol. 6 pag. 220-221).

h/. LUCRETIU PATRASCANU a tinut legături cu SANDU NATHANSHON și după ce a aflat că acesta este prieten cu un agent al siguranței.

- NATHANSHON era un comerciant care înainte de război și în perioada războiului a avut legături cu unii membrii de partid și a ajutat partidul cu sume de bani. În anul 1940

Copie Zăharu S. S. S. S.
NATHANSHON a informat pe PATRASCANU că un prieten al lui - ZAHARIA - are legături cu siguranța și ar putea obține prin el lista informatorilor pe care siguranța îi are în rândul comuniștilor. PATRASCANU i-a cerut să aducă lista și a informat despre aceasta pe TEOHARI GEORGESCU care atunci era legătura sa de partid.

- Cu privire la cele de mai sus PATRASCANU a declarat:

"În chestia lui SANDU NATHANSHON, am de precizat următoarele: atunci când în toamna anului 1940 m-a întrebat dacă poate să ia anumite informații de la un agent ZAHARIA, asupra agenților provocatori din mișcarea noastră, eu l-am sfătuit s-o facă, înștiințînd imediat de acest lucru pe tov. TEOHARI GEORGESCU legătura mea din acel moment. Tot tov. TEO i-am comunicat atunci rezultatul și anume: numele unor agenți acoperiți, printre care MARGULIUS, MIHAILEANU, etc. Cu această ocazie tot prin ZAHARIA am aflat și am comunicat tov. TEO de existența unui agent informator, deosebit de important, bănuît mai tîrziu în perosana lui FORIS... Cea de a doua informație dată tot prin S.N. provenind tot de la ZAHARIA, a privit o listă de 19 agenți acoperiți trimiși în lagăr... În 1944 cînd am revăzut pe S.N. și mi-a afirmat că a rupt legăturile cu Z. dar spunîndu-mi că este sigur că el deține informații care pot fi de folos mișcării, eu l-am îndemnat să reia aceste legături. Si hotărîrea a fost foarte justă. În tot timpul lunilor aprilie-august am fost informați și aceste informații le-am transmis atunci secretariatului, de toate mișcările siguranței în ce privește urmărirea. Asupra urmării mele am avut asemenea informații precise, încît am putut, cu toată munca de răspundere pe care o aveam și a multiplelor legături să dejoc mașinările siguranței și ale gestapoului. S.N. în cursul lunilor februarie-aprilie ne-a pus la dispoziție suma de 2,5 milioane, sumă care a fost utilizată de tov. BODNARAS, de RANGHET și de mine pentru a debarca de la conducere pe FORIS și a putea salva astfel partidul de la o adevărată catastrofă. Am certitudinea că acei care împiedică o clarificare a cazului S.N. sînt interesați ca să nu se cerdeteze cine erau

toți agenții acoperiți ai siguranței care, în timpul lui FORIS dețineau posturi de răspundere în Partid" (Vol. 11 pag. 2).

- - In legătură cu această problemă SANDU NATHANSHON declară "Raporturile dintre ZAHARIA și mine, erau raporturi de afaceri. Spera însă că prin destăinuirile pe care mi le făcea, va putea mai târziu sau mai devreme să se facă util sau să obțină pur și simplu indulgența și iertarea mișcării. ANDREI (PATRASCANU), căruia i-am comunicat atunci cele aflate de la ZAHARIA și căruia îi împărtășeam credința mea că s-ar putea specula această legătură dintre ZAHARIA și mine, m-a îndrumat să o fac și să caut să aflu cât mai multe de la el. ANDREI mi-a dat firește sfaturi: să mă feresc de provocări, să nu fiu urmărit, etc. Am adâncit atunci relațiile cu ZAHARIA făcându-l să-mi comunice, ori de câte ori îl vedeam, fie faptele, fie impresiile pe care le culegea din biroul lui TURCU sau a lui TOFLARU. In luna ianuarie 1941 ZAHARIA scoate un plic din buzunar. Era un plic oficial al Siguranței, de unde și-a luat leafa - 8.000 lei. Odată cu banii a scos din acest plic o listă a informatorilor siguranței pentru care urma să se facă chitanțe de plata salariilor. Am copiat această listă și am comentat-o cu ZAHARIA. Erau vreo 12 sau 14 nume care mie nu-mi spuneau nimic. La întrebarea mea de ce are el această listă mi-a răspuns că el face chitanțele respective.

Am predat lista aceasta lui ANDREI, care mi-a declarat atunci textual, că "am adus un mare serviciu mișcării" și mi-a cerut să continui să aflu cât mai mult și cât mai precis de la ZAHARIA. Comentând cu acesta din urmă eforturile pe care le depunea în acel moment TURCU, la Prefectură, pentru urmărirea mișcării, ZAHARIA îmi încredințează că TURCU dispune de un informator foarte greu, informator care nu apare nici odată, dar care trimite la TURCU acasă regulat o femeie care aduce acestuia corespondențe în plicuri închise... A intervenit arestarea lui ANDREI și ridicarea lui din București. Cam în același timp înregistrez pentru prima oară și afirmații.

le răspîndite printre oameni cunoscuți sau nu, că sînt provocator, suspect, etc.

Complet izolat, cum eram, nu puteam reacționa nici cere sau provoca lămuriri. Personal nu mi s-a părut just, în momentul acela să rup legăturile cu ZAHARIA de la care speram să mai pot afla anumite lucruri; așa s-a întîmplat chiar. În primăvara anului 1942, el îmi comunică o nouă serie de nume; era vorba de data aceasta, despre informatorii lui TURCU, informatorii din lagăre și cei din închisori... Prin sora mea am cunoscut pe ALEXANDRU SENIELEVICI, la întrebarea mea dacă ar putea preda un plic închis unui om de toată încrederea a răspuns afirmativ. I-am spus atunci despre ce este vorba și i-am predat plicul. Nu știu pînă astăzi care a fost soarta lui" (Vol. 11 pag. 33-34, 60).

- Din cele prezentate mai sus se desprind următoarele concluzii:

- Dacă PATRASCANU ar fi avut legătură cu siguranța prin SANDRU NATHANSHON atunci el nu ar fi fost izolat, prin trimiterea în lagăr la scurt timp după ce primise tabelul de la NATHANSHON.

- După arestarea lui PATRASCANU, NATHANSHON a găsit altă legătură - prin SANIELEVICI - pentru a transmite următorul tabel. Aceasta arată încă odată că PATRASCANU nu a avut în mod conștient legături vinovate cu siguranța, prin NATHANSHON

- De menționat că după 23 August 1944 NATHANSHON a fost recrutat ca informator al securității statului și din indicația generalului NICOLSCHI a dat note informative despre PATRASCANU (Vol. 107 pag. 57).

1/. În legătură cu faptul că în 1929 tov. PUTURI iesind de la PATRASCANU de acasă a fost arestat în condiții suspecte.

- Tovarășul PUTURI arată că în anul 1929 i-a fixat o întîlnire lui PATRASCANU printr-o altă persoană, dar nevenind la întîlnire, s-a dus la el acasă unde a stat 5-10 minute. Cînd a plecat de la PATRASCANU, la 50 metri de casa acestuia a fost arestat (Vol. 4 pag. 232-233).

- Din aceasta nu se poate trage concluzia că PATRASCANU era în legătură cu siguranța deoarece:

- Este evident că PATRASCANU știindu-se supravegheat nu a mers la întâlnirea fixată de tov. PUTURI;
- Vinovat de cele întâmplate este nu PATRASCANU ci tov. PUTURI care nu trebuia să se ducă la el acasă;
- Nu PATRASCANU este cel care a anunțat siguranța fiindcă el nu cunoștea dinainte că tov. PUTURI va veni la el acasă. În prezența tov. PUTURI nu putea să anunțe siguranța, iar dacă ar fi anunțat după plecarea sa, nu era posibil ca într-un timp așa de scurt, agenții să vină, să-l descopere și să-l aresteze la 50 de metri de casa lui PATRASCANU.

- Tovarășul PUTURI afirmă că LUCRETIU PATRASCANU în 1936, la o întâlnire, i-a ridicat problema grăbirii ilegalizării lui. Din aceasta tov. PUTURI trage concluzia că astfel PATRASCANU "tindea" să preia conducerea Partidului știind că persoanele din conducere fuseseră arestate (Vol. 4 pag. 234).

- Din acest fapt nu se poate trage o asemenea concluzie cum a tras tov. PUTURI.

x

În concluzie:

- Nu există nici un document bazat pe date și fapte concrete din care să reeasă că LUCRETIU PATRASCANU ar fi fost agent al siguranței. Declarațiile date în acest sens se bazează pe presupuneri.
- Bănuielile în legătură cu el au fost determinate de anumite legături ale lui cu persoane de răspundere din vechiul aparat de stat și de unele măsuri aparte luate față de el comparativ cu alți comuniști. Aceste legături au fost o urmare a faptului că avea rude cu funcții de răspundere în aparatul de stat, iar familia sa, era o familie de intelectuali cu prestigiu. PATRASCANU și familia lui s-au folosit de aceste condiții favorabile pentru a-și ușura situația personală, atunci când a fost nevoit.
- Siguranța statului, urmărindu-l strict, avea date că este un comunist doctrinar, dar că nu era capabil de acțiuni "subversive" și prin urmare nepericulos pentru regim.
- PATRASCANU a fost în lagăre și cu domiciliu obligator în perioada 1940-1944 când siguranța a dat cele mai grele lovituri Partidului prin arestările făcute. În acest timp PATRASCANU nu a avut în mod organizat legătură de partid ci numai foarte sporadic.

Dacă el ar fi fost agent al siguranței , aceasta nu numai că nu l-ar fi ținut în izolare, dar i-ar fi creat condiții și i-ar fi pretins să aibă legătură permanentă de partid.

- Prin legăturile avute, în anumite condiții cu BELU ZILBER și SANDU NATHANSHON despre care erau bănuiele că ar fi informatori ai siguranței, PATRASCANU a dovedit lipsă de vigilență.

*Arce sa creat
defectul lui B. Z. 5.5.11 -*